

Número 1, novembre 2024

VALL D'ARBÚCIES: EXTRACCIONS INSOSTENIBLES!

Fa temps que estem veient els símptomes de la manca d'aigua, però ens volen fer creure que no passa res. Les persones de més edat han conegut un Montseny ric en rieres i fonts arreu, però ara constatem que la majoria baixen molt reduïdes o són totalment seques. En el cas d'Arbúcies les anomalies són escandaloses.

Les pluges irregulars només fan que retardar l'aprovació d'un decret de sequera amb noves mesures restrictives. Els rius i les fonts, passats uns dies de pluja, no recuperen el cabal d'abans. El consum d'aigua en usos industrials i domèstics no sols no disminueixen sinó que en alguns casos augmenta, especialment a l'estiu. Les normatives, la burocràcia i els governs no afavoreixen la transparència. I, especialment centrat a la Vall d'Arbúcies i Montseny-Guilleries, s'hi afegeix un altre problema: l'opacitat del negoci de l'aigua embotellada, amb l'afegit que a la zona hi ha sis plantes embotelladores, de les quals quatre operen al terme municipal d'Arbúcies.

Segons dades oficials del Departament d'Empresa i Treball de l'any 2023 les empreses embotelladores de Catalunya van extreure 1.792.424 metres cúbics d'aigua mineral dels aqüífers (1.792.424.000 de litres) amb un volum de negoci total de 350 milions d'euros a benefici de les empreses extractores d'aigua

mineral. A més, ACEA, Associació Catalana d'Envasadors d'Aigua, reconeix que es necessiten 1,5 litres d'aigua per netejar una ampolla reciclada de vidre i en el cas del plàstic 0,25 litres. Però no donen dades d'extraccions i si les donessin no totes les empreses formen part de l'associació. Per altra banda quan es demanen dades i que es facin estudis independents tot són dificultats en nom de la legalitat i del secret industrial.

El marc regulador afavoreix l'opacitat donat que les aigües minerals naturals estan regulades per una llei de mines franquista que data de 1973 que encara és vigent malgrat els intents de modificació. Aquesta llei no posa data de finalització de la concessió i permet explotar el recurs a perpetuïtat fins el seu esgotament. L'aigua mineral és considerada com els altres minerals: una mina que s'obre, que s'explota i, quan el recurs s'esgota, l'empresa tanca. La Generalitat té competències limitades i només pot aplicar a Catalunya la legislació estatal gestionant els tràmits del seu aprofitament.

Amb tot, la indefinició resulta perjudicial per clarificar una gestió sostenible i és beneficiosa pels sectors econòmics amb interessos extractivistes contraris a una normativa ambiental més rigorosa que els posaria límits als seus guanys. Cal afegir-hi la desconcertant gestió de la sequera que s'evidencia amb les fonts que no ragen, els arbres que moren i els cursos d'aigua que minven. Mentre, veiem que de les embotelladores entren i surten més i més camions.

Davant de la desconfiança total amb la patronal, la Generalitat i l'Ajuntament, neix el Col·lectiu AiguaClara el mes d'octubre de 2023, que lluny de restar en la passivitat i la queixa ha començat diverses accions.

El resultat de tot plegat, però, és que d'informació clara ben poca i que l'experiència d'altres plataformes que han demanat dades s'han trobat amb burocràcies, formalismes i dificultats. Per això es va decidir fer un recompte a peu de carretera per obtenir

dades empíriques en les quals basar-nos per tenir la informació que no ens donen.

Un equip de persones voluntàries es van organitzar fent controls, en dies aleatoris, tant en temporada d'hivern com d'estiu, en cadascuna de les quatre plantes que embotellen en el terme municipal d'Arbúcies: Regàs i Font d'Or (Vichy Catalan Corp), Font Agudes (Grup Font Agudes) i Aigua de Viladrau (Nestlé Waters), aquestes dues darreres de l'ACEA. Fent càlculs de mitjanes, s'ha fet una projecció anual i ara sabem que surten per la carretera cada dia, com a mínim 5.607.360 litres d'aigua. Això és equivalent a 4,3 vegades el consum diari d'Arbúcies, si considerem 6.500 habitants i un consum de 200 litres per persona al dia. Admeten que aquestes plantes funcionin 320 dies/any, això implica un volum de 1.794.355.200 litres, quantitat que supera les dades publicades pel Departament d'Empresa pel total d'aigua extreta per totes les embotelladores de Catalunya.

Cal aturar aquesta sagnia abans no sigui massa tard i, si cal, canviar les lleis i normatives que permeten apropiar-se de les nostres reserves estratègiques d'aigua a un grapat d'empreses multinacionals que hi trafiquen amb elles per obtenir beneficis multimilionaris, mentre veiem que el país es va consumint per la sequera però també per l'escassetat provocada per l'avarícia d'uns quants.

Si hem de fer cas a les paraules del Relator Especial de la ONU, Pedro Arrojo, «l'aigua que utilitzem per a usos productius cal gestionar-la des de la perspectiva dels Drets Humans.» i, a més, que «una bona gestió de l'aigua ha de garantir la no discriminació, la participació igualitària, la transparència i el retiment de comptes públic», «que ha de gestionar-se com un bé comú, un bé compartit, que ha de ser accessible per totes i tots, però no pot ser apropiable per ningú» Aquesta no és la situació que estem vivint.

Els conreus extensius, la indústria càrnia, química, turisme, etc... consumeixen grans quantitats d'aigua i la contaminen, mentre

que cap Govern hi posa els límits adients i en canvi autoritzen extraccions que porten l'aigua a centenars de quilòmetres.

. . .

ANEM PER FEINA, JA N'HI HA PROU!

El Col·lectiu AiguaClara, amb el suport de la Coordinadora per a la Salvaguarda del Montseny, ha començat a fer feina, però demanem el suport de molta més gent.

-Hem col·laborat amb la organització a Arbúcies, de la 3ra Cimera Social de l'Aigua i participem en les següents.

-Hem convocat una reunió per donar a conèixer la problemàtica i presentar el Col·lectiu AiguaClara.

-Organitzem xerrades: "No hi ha aigua per a tant Negoci" i "Les Fonts a la Vall d'Arbúcies"

-Fem recomptes periòdics de les entrades i sortides de camions de les plantes embotelladores.

-Impulsem l'acció commemorativa del Dia Mundial de l'Aigua a Arbúcies (22 de març).

-Revisem l'estat de les fonts arbucienques, tant de les embotelladores com les urbanes i de la resta del municipi.

-Ens hem reunit amb l'alcaldia.

-Hem col·laborat en un reportatge de La Directa i amb la periodista Grace Livingstone (The Guardian).

-Ens coordinem amb Aigua és vida i altres entitats i plataformes amb objectius comuns.

-Reivindiquem la remunicipalització de l'aigua i unes lleis que clarifiquin, limitin i controlin amb eficàcia els usos de les aigües superficials i profundes.

T'hi apuntes?

Col·lectiu AiguaClara aiguaclaraarbucies@gmail.com

Instagram: [aigua_clara_col·lectiu](https://www.instagram.com/aigua_clara_collectiu)

Facebook: [@AiguaClara](https://www.facebook.com/AiguaClara) @aiguaclara.2023